

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12 „			Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275.
Videkre: Negyedévre . . .	5 „			
Egészévre:	20 „			

ROSTA.

Fellette elszomorító, mikor egy város közigazgatási szellemében a logika tótá-gast áll.

Debrecenben kevés a rendőr. Mi kö-vetkeznek ebből természetszerűen? Az, hogy szaporítani kell a rendőrség létszámát. Mi-nálunk azonban egészen máshová üt a sanda ész, mint a merre pislant. Kevés a rendőr? *Tehát* meg kell szüntetni a ven-déglők, kávéházak korlátlan nyitvatartását. Vagyis Debrecenben abból, hogy kevés a rendőr, az következik, hogy — be kell újra hozni a záró órát.

Ezen a nyomon aztán kifogástalan böl-ceséggel tovább lehet fejleszteni a várost.

Mivel a kevés rendőr a közbiztossági szolgálatot nem teljesítheti kellő mértékben: meg kell szüntetni — éjjel után az utcák világítását. Ha az egész város sötét lesz, éjjel után senki se megy ki az utcára. Ak-kor nem lesz kit leütni, megtámadni, kira-bolni. Vagyis a közbiztosság tökéletessé lesz.

Továbbá ehhez a kevés rendőrhöz sok a lakosság. Miért lakják Debrecenben nyole-vanezer ember? Szatmár szívesen elvállal huszezer lelket, Nagy-Károly, Nyiregyháza szintén minden áldozatra kész, ha átköltözik oda tiz-huszezer debreceni lakos.

Igy lassacskán, ügyesen, okosan sike-rülhet előkészíteni Debrecen szabad királyi város nagy-községgé átalakulásának termé-szetes előfeltételeit.

* * *

A város közművelődési ügyeinek veze-tője Oláh Károly tanácsos ezelőtt 25 eszten-dővel, 1879. október 2-án tette le a hivatali esküt, mikor közpályára lépett. Huszonöt esztendő óta áll a közügyek szolgálatában és most a 25-ik évforduló a város legérté-kesebb vagyonának, a nemzeti művelődés-nek gyarapítására irányuló nemes munkál-kodás oltára mellett találja őt.

Lelke egész hevével, ügyszeretete osz-tatlan erejével, tudása, buzgósága nem lan-kadó hűségével és a hivatás teljes átérzé-sével tölti be tisztét Oláh Károly.

Mivel ünnepelheti meg az ily igazán nemes törekvésű férfi legméltóbban élete egyik nevezetes évfordulóját?

Oláh Károly a megünneplés legszebb módját találta meg szíve sugallatára. Köz-életi szereplésének 25-dik évfordulóján a jól végzett munka szóltan önérzetével új lángot gyújtott a közművelődés oltárán. Megnyitotta az ondódi új iskolát . . .

* * *

Furesa szerzet vagyunk mi magyarok! Szörnyen magyarkodunk, még a fejünk bubja

is nemzeti színű. Szinte csepeg rólunk a faji büszkeség.

S a nemzet apraja-nagyja diadalmasan zengi, hogy nincs szebb, hatalmasabb, fön-ségesebb nyelv a magyar nyelvénél!

És a mellett rontjuk a nyelvünket irgalmatlanul. Teleszurkáljuk idegenségekkel. S odáig jutottunk, hogy immár azok se tudnak jól magyarul írni, a kik fölkent papjai a magyar költészetnek és művé-szetnek.

Ime a debreceni színház jövődöbeli igazgatója, tüzes lelkü magyar színész írást terjeszt Debrecen város polgármestere elé. — Ezer koronát ajánl fel eredeti magyar szin-műre. Csokonairól írodják a munka, a költő Csokonairól, a csodaszépen zengő, édes, magasztos magyar nyelv mesteréről.

. . . És ez az írás kerékbetöri, guzsba köti, keresztre feszíti a — magyar nyelvet.

Tessék csak elolvasni ezt a tatik-teti-kes irodalmi okiratot, elszorul tőle az ember szíve. Hát egy magyar színész már akkor se tud jól magyarul, mikor Csokonai homlokára tűz koszorút?

Uj választások?

— okt. 7.

Az ellenzék összes sajtóközegei féktelen lármát ütnek az utolsó nemes-ség és rendjeladományozások miatt. Nem mintha ezeket az adományozáso-kat magukat helyteleniténé az ellenzék ha hatalmában állna, egészen más mér-tékben gondoskodnék kitüntetésekkel a maga híveiről, vagy iparkodnék kitün-tetések által új híveket szerezni ma-gának. De az ellenzék csak mesterke-dik, midőn azt állítja, hogy a kormány mindezt csak azért teszi, hogy választási alapot teremtsen magának a talán igen hamar bekövetkező új választá-sokra, azért nemesít jobbmódu embere-ket, hogy választási célokra előre meg-adóztassa őket. Hát egészen kifürkész-hetetlen valami, hogy honnan veszi az ellenzék az alapot erre a gyanúsításra, egyrészt, másrészt hogy a beavatottat játszva a parlament felosztatását és az új választásokat oly közvetlen közelbe állítja. A tények nem ismerését, ameny nyiben e tények a rangemeléseket il-letik, nem szándékozunk felróni az el-lenzéknek, ámbár elég merész e nem ismerésre építeni fel ily gyanúsításokat *Azok, kiket megvádolni próbál, igen magasan állnak; és a vádak nagyon tarthatatlan és tiszteletre nem méltó természetűek.*

De a tények nem ismerését, ami a parlamenti helyzetet illeti, ezt kissé szellőztetnünk kell. A tisztelt ellenzék

— úgy látszik — már mit, sem tud arról, hogy gróf Tisza István miniszter-elnök azt a biztosítást adta, hogy még e parlament elé új választást törvényt terjeszt, hogy a jövő parlament javított választási törvény alapján jöjjön létre Ezt a biztosítást maga az ellenzék kö-vetelte és tudja is nagyon jól, hogy a belügyminisztériumban behatóan foglal-koznak a megfelelő törvényjavaslat elő-készítésével, de az előmunkálatokat még nem lehetett befejezni. Hogy kép-zeli tehát az ellenzék az országgyűlés azonnal felosztatását, miután a felosz-latást maga a miniszterelnök bizonyos tény bekövetkezésétől tette függővé! A miniszterelnök e biztosítás adásához persze csak arra gondolhatott, hogy a parlament rendesen fog dolgozni, a ha-táridőhöz kötött sürgős törvényeket el-intézi, azután tárgyalja a választási re-formot, és csak aztán, ha ez a reform törvényynyé lett, tehát a régi választási törvény és kerületek régi beosztása elavulttá, többé nem igazolttá vált, kö-vetkezik a parlament felosztatása. Mind ezt a legpontosabban be lehet tartani ha az ellenzék akarja, ha a parlamen-tet nemzeti és nemzetközi természetű kötelességei teljesítésében obstrukció által meg nem akadályozza. Ha most a gyanúsítás, melylyel az ellenzék eljár, nem lenne egyéb, mint annak bejelen-tése, hogy obstruálni szándékszik, nos akkor biztos lehet, hogy ő maga hiúsította meg az említett ígért megtartásának feltételeit és hogy akkor a salvus reipublica zordon hatalommal érvényesülni fog. Ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy a parlament felosztatásának idejét első sorban az ellenzék fogja meghatározni.

Politikai mozgalmak.

Sajái tudósítónktól.

Budapest, okt. 6.

Zichy János szözata és a néppárt helyzetének kérdése képezi most a politika diskusszív egyedül való tárgyat. Azzal minden politikus tisztában van, hogy a nemes gróf fölhívása akadémikus jellegű esupán, arra azonban, hogy a néppárt mit fog esi-nálni, mindenki kíváncsi. A néppárt züllésé-nek a viszonyokon kívül az első lökést egyik legoszloposabb tagja, adta meg. *Esz-terházy Miklós Móric* gróf adta, a mikor, belátván azt, hogy a revízió nem vihető ke-resztül, kilépett a pártból. Ugyanezt esele-kedte meg Asbóth János is, a kinek a reví-zió eszmények tarthatatlanságáról irtott eikk-

sorozata a Széll Kálmán kormányralépése idején nagy érdeklődést keltett. És jött a harmadik csapás. Zichy János gróf a néppárt volt elnöke ezidén júniusban Lakonyakon kijelentette, hogy a revíziót elejti és csupán a felekezetiellenesség ellen hajlandó küzdeni. A néppárt ekkor nekiment Zichy János grófnak, a ki egy nyilatkozatban azt felelte, hogy hiszen a néppárt eleddig meg sem állapította a revízió mérvét. Most aztán a katolikus koalíció eszméjével lépett a gróf a nyilvánosság színe elé, a mit a néppárt úgy magyaráztatott, hogy nem tisztán katolikus, hanem keresztény egyesülést akar a gróf a németországi centrum mintájára. Ezen aztán újabb diskusszió indul és beleszól a vitába Csornán most vasárnap Rakovszky István is. Tudósítónknak alkalma volt a kérdéssel a néppárt egyik vezető tagjával beszélgetni.

Arra a kérdésre, vajjon helyeselné-e a néppárt egy centrum-párt megalakítását német mintára az illető politikus szó szerint ezeket válaszolta:

— Az eszme nem új. Mi a néppártot 1895 évi január hónap 28-án alapítottuk meg. Az alakuló gyűlésén, Eszterházy Mikló Mór gróf palotájában, nagy vita volt azon, hogy a néppárt milyen alapra helyezkedjék. Csernoch János esztergomi kanonok és Preseher Béla bajai polgármester a mellett érvelt, hogy a néppártnak nemesak a 67-es közjogi alapon állókat kell egyesítenie, hanem a 48-asokat is. Zichy Nándor gróf hevesen kelt a 48-asok bevonása ellen és kijelentette, hogy ha a párt így határozna, akkor ő szervezés munkájában nem vesz többé részt. A néppártnak szerinte kormányképességre kell törekednie, egyébként pedig a 48-as alapon állók bevonása az akcióba odafönt Bécsben ellenszenvet keltene. A jelen voltak közöttük Rakovszky István is le-szavazták Csernoch és Preseher indítványát és az értekezlet kimondotta, hogy a néppárt tisztára 67-es alapon álló párt. Mi néppártiak tehát semmiféle egyesülésbe bele nem mehetünk, mert a mi politikai dogmánk a 67 és a revízió, a melyből nem engedünk.

Ezeket jelentette ki forrásunk és ebből következik most már teljes biztossággal az, hogy Rakovszky István Csornán a leghatározottabban állást foglal minden olyan egyesülési törekvés ellen, a mely a néppártnak amúgy is megernyedni kereteit még inkább megbontaná.

* * *

A bukaresti románok dicsőhimnuszát zenének az osztrák kormányelnöknek. A bukaresti Secolul például hosszasan foglalkozik Ausztria politikai helyzetével és arra a következtetésre jut, hogy az osztrák nemzetiségek módfelett sok jogot élveznek, míg a magyar kormány a magyarországi nemzetiségeket minden eszközzel elnyomja. Körber dr. osztrák miniszterelnököt dicséret illeti, hogy a nemzetiségi jogokat respektálja és a cikk abbéli reményének ad kifejezést, hogy az osztrák kormány által adott példa hatással lesz a magyarországi nemzetiségi viszonyokra is. Egyébként pedig arra kéri az erdélyi románokat, hogy ne türelmetlenkedjenek, hanem várják be türellemmel a be-következendő eseményeket.

Egyház és Iskola.

Igazolt zsinati tagok. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület által, a november 10-én Budapesten tartandó ev. ref. zsinatra megválasztott s igazolt képviselők s pótképviselők névsora a következő:

Alsó-szabolcs-Hajduvidéki egyházme-gyéből: Dr. Balthazar Dezső esperes, Zsigmond Sándor, Lengyel Imre és Padrah Sándor rendes, Kiss Ferenc és Simon Károly pótképviselők.

Itt jegyezzük meg, hogy a Zsigmond Sándor zsinati tagságát, miután ő erről az állásáról külön le nem mondott, az igazoló bizottság függőben tartotta, mivel hatáskörébe a mandátum megsemmisítése nem tartozik. A mandátum megsemmisítése után, melyet az egyházi bíróság, a világi bíróságtól megkapott iratok alapján végre is hajjt, Zsigmond Sándor tagsága magától megszűnik. Annyival is inkább, mert az igazoló bizottság kimondta, hogy ha okt. 15-ig igazolható nem lenne, helyette a póttag behívandó.

Békés-bánati egyh. megyéből: Dombay Lajos esp. Garzó Gyula, Fekete Márton, s Dr. Barta Lajos rendes, Futó Zoltán s Dr. Szegedi Kálmán pótképviselők.

Beregi egyh. megyéből: Sütő Kálmán esp. Uray Imre rendes s Kallós Tivadar, Varga Sándor pótképviselők.

Bihari egyh. megyéből: Sulyok István esp. Ritók Zsigmond rendes s Csák Máté, K. Nagy Sándor pótképviselők.

Debreceni egyh. megyéből: Davidházy János esp. Kiss Albert, Fráter Barnabás és Szunyogh Szabolcs rendes, Szele György, T. Varga Lajos, Sinka Sándor s Nagy Ferenc pótképviselők.

Érmelléki egyh. megyéből: Marjay Péter s Dobozy Kálmán rendes, Végh József s Fráter Zoltán pótképviselők.

Felső-szabolcsi egyh. megyéből: Görömbey Péter esp. s Genczy Albert rendes, Nagymáté Albert s Dr. Mezössy Béla pótképviselők.

Heves-nagykunsági egyh. megyéből: Dorogi Lajos esp. Györi Lajos, Dr. Tóth János, Mészáros Illyés rendes, Vaday Ferenc, Helmezy Béla pótképviselők.

Máramaros-ugocsai egyh. megyéből: Szikszay Zoltán esp. Györy Endre rendes, Biró Lajos s Szegedy Gyula pótképviselők.

Nagybányai egyh. megyéből: Bencsik István esp. Helmezy József rendes, Széll György s Torday Imre pótképviselők.

Nagy-Károlyi egyház megyéből: Segesváry József esp. Domahidy Elemér rendes s Berey József, Kacsó Károly pótképviselők.

Nagy-szalontai egyh. megyéből: Széll Kálmán esp. Gróf Tisza István rendes, Nagy Imre, Szikszay Lajos pótképviselők.

Szatmárnémeti egyh. megyéből: Biki Károly esp. Luby Géza rendes, Kiss Bertalan s Uray Géza pótképviselők.

Egyházme-győi gyűlés. Az alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházme-gyete tegnap délelőtt tartotta meg gyűlését a vármegyeház gyűléstermében Lengyel Imre gondnok elnöklésével. Soltész László helyettes esperes bevezető imája után a felbontott szavazatokból megállapították, hogy az esperesi tisztségre beérkezett 62 szavazatból 37, tehát az általános többség Balthazar Dezső dr. szabolcsi lelkészre esett, akit eszerint megválasztottnak jelentettek ki. Az új esperes letette az esküt és szép beszédben fejtette ki működési irányelveit. A beszédet megélték és egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vették. A lemondott esperestől átveendő egyházme-győi tulajdonok átvételére Somossy Bélát, Benkó Lajost és Kálmán Lajost küldték ki. Bejelentették, hogy Zsigmond Sándor ellen a bünygyi feljelentést megtették és lakásán 651 korona értékű ingóságot bíróságilag lefoglaltak. Kálmán Lajos hajduböszörményi gondnok keményen megbírálta az egyházi hatóságok és megbízottak fegyelmetlenségét, amely a Zsigmond esetében elszomorítóan tárult fel. Az egyházme-győi vagyron ellenőrzésével megbí-

zott számvizsgálók és pedig Kiss Ferenc, Jakucs Sándor és Szabó Lajos erre rögtön bejelentették lemondásaikat egyházme-győi tisztségeikről és vizsgálatot kértek maguk ellen. A gyűlés a vizsgálat megindítására nem talált okot. Végül még kitérték november 1-re az egyházme-győi jegyző választását.

Degenfeld gróf Amerikában. Az Ultonia hajó, amelyen Degenfeld József gróf, tiszántuli egyházkerületi főgondnok, Fiuméből Newyorkba utazott, már megérkezett rendeltetési helyére. Degenfeld gróf azonnal hozzálátott küldetése teljesítéséhez, amelynek kizárólagosan szenteli minden idejét, hogy az őszi egyházkerületi közgyűlésén, amely a Zsigmond eset következtében rendkívül viharosnak ígérkezik, itthon lehessen.

Jogászelnök választás. Az ifj. Ozory István lemondásával megüresedett jogászelnöki szék betöltéséről ma délután 6 órakor az V. sz. teremben tartandó közgyűlésen gondoskodik a Jogász Segítő Egylet vezetősége. Az elnökségre egyetlen jelölt van: Széll Ákos IV. éves joghallgató, Széll Ferenc táblai tanácselnök közeli rokona, a debreceni jogászság közkedvelt tagja.

A választás után este a Bikában 8 órakor társas-vaesora lesz, melyre 2 koronás vaesora jegyek vannak kibocsátva.

Ingyen segély a jogászoknak. A J. S. E. választmánya szombat délután 2 órakor ülést tart, melyen a szegény joghallgatóknak adandó pénz és könyvsegély mennyiségéről s hová fordításáról fog határozni.

Apróságok.

Az örökség. Egy hivatalnoknak meghalt az anyósa. Kérde tőle a kollégája:

- Mit örököltél utána?
- Sokat, értékeset.
- Mit?
- A házi békémet.

*

A hosszú fölvonás köz. Hosszu fölvonásköz volt a színházban. Azt kérde egy ur az egyik ujságírótól:

— Meddig tart még ez a fölvonásköz?

— Tíz percig.

Elmulik a tíz pere s még mindig nem gördült föl a függöny. Még egyszer megkérde:

- Most meddig tart a fölvonásköz?
- Mondtam már, hogy tíz percig.
- De hiszen az elébb is azt mondta?
- Hát persze. Majd a maga kedvéért nem fogom minden tíz percben megváltoztatni a véleményemet.

*

A hamis játékos. Egy zenésztől volt szó. Drumár János nagy hangon mondja:

- De hiszen az hamis játékos.
- Ugyan, kérlek, nem is kártyázik.
- Azt tudom, de hallgasd végig a hangversenyeit, majd megtudod, hogy hamisan játszik.

*

A kalap. A színházban az új őszi kalapokat mutogatták. A társulat egy ismert tagja kérde:

— Illik ez a kalap a hajamhoz?

— Nem igen, — feleli neki Hahnel Aranka.

— Jaj, pedig már kifizettem és olyan drága ez a kalap.

Aranka vigasztalóan feleli a másik Arankának:

— Ne aggódj, kérlek. Hiszen vehetsz föl magadnak másszínű haját.

Napi hírek.

Az időjelző intézet jelentése.

Budapest, október 6-án Hűvös idő várható, helyenkint esapadékkal.

Tisza István iskolatársai.

Harmincéves találkozó.

okt. 7.

Nevezetes találkozás megy végbe Debrecenben a jövő esztendő tavaszán. Azok a férfiak jönnek össze, akik harminc évvel ezelőtt, 1875-ben tettek érettségit a debreceni ev. ref. főgimnáziumban.

E férfiak közt van Tisza István gróf. Magyarország miniszterelnöke is, a ki szintén megtartja a harminc évvel ezelőtt tett diákfogadalmat és eljön Debrecenbe a tanuló-társak találkozására.

A régi iskolatársak e harminc éves találkozásának előkészítése már a múlt esztendőben megindult. Most pedig, hogy az összejövetel ideje közeledik, Oláh Károly városi tanácsos már a napokban sokszorosítani fogja az 1875-ben érettségit tett tanuló-társak névsorát és legközelebb meg fogják alapítani az *összejövetel napját* is.

Összesen 67 ifju tett akkor érettségit, ezek közt Tisza István gróf. A 67 iskolatárs közül *nyolcan* meghaltak, a többi *ötvenkilenc* életben van. A *debreceniek*, Debrecenben élők száma *tíz*. Ezek a következők:

Barsay István városi tisztviselő,
Budaházy Zoltán törvsz. bíró,
Erdős József dr. theol. tanár,
Mogyorósy Ferenc dohánybev. főnök,
Oláh Károly városi tanácsos,
Poroszkay Gyula, pénzü. számvizsgáló,
Somogyi Zoltán dr. kórházi főorvos,
Simon Miklós rendőrkapitány,
Szabó József, törvényszéki jegyző,
Tóth István építész.

A többiek a közeli vármegyék területén és az ország különböző részein élnek.

A névsorban mindenféle rangu és állású férfi szerepel; de a napokban annyit emlegetett Erdélyi Károly, a ki Tisza Istvánt zaklatta s lelövással fenyegette, *egyáltalán nem volt a miniszterelnöknek iskolatársa.*

Tisza István gróf ugyanis az első *hatosztályt* mint *magántanuló* otthon végezte, **Géresi** Kálmán volt a nevelője s Tisza csak vizsgálatot tenni jött Debrecenbe. Nyilvános tanulóknak Tisza István gróf csak 1873-ban iratkozott be a 7-ik osztályba. Sem a 7-ik, sem a 8-ik osztályban nincs Tisza tanuló-társai közt Erdélyi Károly. Hasonló, de nem azonos nevű iskolatársa csak egy volt a miniszterelnöknek, **Erdei** László.

A harmincéves találkozó, mint értesülünk, mind az *ötvenkilenc* életben levő iskolatárs meg fog jelenni.

— **A főispán Domahidán.** Domahidy Elemér főispán tegnap reggel szülei látogatására Domahidára utazott, honnan ma este tér vissza Debrecenbe.

— **A munkazárlat.** Tizenkettedik napja ma, hogy az építő- és kőművesmesterek megszüntették a munkát az összes debreceni építkezéseknél. Azóta üresek az állványok, elhagyottan állnak a félbenmaradt épületek, Temérdek a kár, mely ebből a sajnálatos állapotból az építőmesterekre és kőművesekre hárul, mert a legjobb, legalkalmasabb időt behozhatatlanul kénytelenek

elszalasztani. Az építető közönség is rendkívüli hátrányt szenved emiatt. Minden számításukon vonalat húzott a munkazárlat, amelynek következtében az épületek nem lesznek használható és jövedelmező állapotban akkorára, amikorra tervezték. — A sok mindenféle rokonipar is súlyosan érzi a munkaszünetelés káros hatását. De legjobban kárát vallják az áldatlan bérharenak maguk az azt előidézett kőművesmunkások. — Ezt legkézzelfoghatóbban megvilágítják a következő rideg számok, amelyekkel nem lehet vitatkozni. — A munkaszünetelés óta husz munkanap telt le. Egy kőművesmunkás napi keresete 3 korona 60 fillér, ez husz nap alatt 72 korona. Ennyit keresett volna minden kőművesmunkás, ha nem ment volna munkaszünetelésbe. Ez számára elveszett és többé be nem hozható biztos kereset. És ezt miért vesztette el? Hogy munkaóránként 4 fillérrel több bért kapjon. Ez egy napra 10 órai munkánál 40 fillért tesz ki. — Vegyünk fel kedvező időjárás esetében legfeljebb még 60 munkanapot a jelenlegi építkezési vállalkozások lejártáig, ameddig a munkások jelenlegi bérszerződése tart, a követelés elérése esetében a munkás hatvanszor 40 fillérrel, azaz *24 koronával* kereshetett volna többet. Tehát minden munkás *már eddig háromszor annyit vesztett*, mint amennyiért küzd. Nyolcszáz munkásnál ez az eddigi egyenkinti 48 korona veszteség *harmincezer-negyszáz koronát* tesz ki. Hát még az a sok szegény napszámos ember és napszámos asszony, akik a munkaszünetelés folytán biztos keresetüket elvesztették! — Ki lesz felelős a máris árnyékát előre vető nyomorért, amely éppen a legszegényebb osztályt fenyegeti?

— **Megei közigazgatás szeptemberben.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága hétfőn, e hónap 10-én, tartja rendes havi ülését Domahidy Elemér főispán elnöklésével.

— **A parlamenti béke emléke.** A képviselőház tagjai Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter kezdeményezésére, pártkülönbösg nélkül elismerve Thaly Kálmánnak az obstrukció leszerelése körül szerzett érdemeit, díszes emléktárgyat készítettek számára. Az emléktárgy egy harmincöt négyzetcentiméteres arany-plakett, rajta Thaly Kálmán arcmása, a melyet Teles Ede mintázott és ez a felírás: „Harcok irójának, béke szerzőjének.” A plaketten kívül egy márvány papírnyomót is készítették, a melyet Thaly Kálmán bronz mellképe díszít. Az emléktárgyak átnyújtása október nyolcadikára volt kitűzve, de elhalasztották néhány nappal, mert október nyolcadikán a képviselőház tagjai jórészt még a vidéken lesznek.

— **Honvédsir megkoszorúzása.** Pusztuló romok. A debreceni áll. főreáliskola felső négy osztálya tegnap dr. Horvay Róbert és Pogány Kornél tanárok vezetése alatt kiment a hosszupályi úton levő s állítólag az 1849. augusztus 2-iki debreceni csatában elesett Szarka nevű honvédtiszt hamvait rejtő sirhoz. A helyszínén hatalmas eserkoszorút kötöttek, melyet rögtönzött ünnepélyvel, énekkel és szavalattal helyeztek el a siremlékre. E siremléket a hatvanas évek elején állították oda annak a gyűjtésnek az eredményéből, melyet a honvédemlékre rendeztek s melyből később a kőoroszlán is készült. Azután a diákok a Paczról, annak a XVI. század közepén elpusztult falunak ma pusztala helyéről elmentek egy másik ilyen elpusztult községnek, Fancsikának a romjait megnézni. Ezek — sajnos — ma holnap teljesen eltűnnek a föld színéről. Ma egy bevetett szántóföldnek emelkedettebb részén még látszik néhány téglacserép; valószínűleg a fancsikai templom helye. Néhány év-

vel ezelőtt egyszerű elkerítés és megjelölés sokat segíthetett volna. Debrecen környéke ugyanis olyan szegény történeti emlékekben. Másutt micsoda kegyelettel őrzik a legkisebb nyomát is az elmúlt időknek. Akármilyen bőven vannak az emlékek. Mi meg megelégszünk azzal, hogy szóval mondjuk: „Emlékezzünk régiekről...”

— Árkok a város belső területén.

Több dolgok vannak és Debrecen városában, amiknek értelmét, okát, magyarázatát polgári észszel felfogni bajos. Ezek közül a rejtelmesebben furcsa városi cselekedetek közül való az is, a miről az alábbiakban vagyunk híradással.

A Pavillon-laktanya közelében, a Boes-kay-téren, melyet egyébként nem éppen kegyeletes igazsággal zsibáros térnek is neveznek, kövezték az utcát. Hát ez magában szép és dicséretes. Debrecenben egy idő óta többet köveznek, mint ezelőtt. Az igaz, hogy jóval drágábban is. Egy négyszögmetert régebben 3 koronáért kövezték és a vállalkozó maga fuvarozta el a felásott anyagot és a maga költségén szállította oda a szükséges földet, homokot, megymást. Most mindezt a város cselekszi a város terhére. No de most már 3 korona helyett — *négy koronát* fizet a város a vállalkozónak. Azonban még ez sem egészen megoldhatatlan dolog. De már az aztán igazán különös, hogy a mondott helyen *két oldalt mély árkokat ástak* a kövezés után. Mi értelme, mi célja lehet a város belső területén az árkolásnak? Miféle *víz lecsapolására* lehetnek szánva ezek a farkasvermek? Talán csak nem böles előrelátás ez, hogy ha majd lesz vízvezeték és nagyon sok vizet ad, a fölöslegesnek legyen majd hová lefolyni? Addig azonban, míg ez a mesebeli korszak elkövetkezik, az árkok egyelőre láb- és nyaktörésre lehetnek alkalmasok. Ember még nem szegte nyakát az új árkokban. De ló már kitörte a lábát tegnap az egyikben. Mivel hogy a város belső területén disztró árkokat természetesen se korlát nem veszi körül, se jelző lámpa nem környékezi.

— **Ipartestületi ülés.** Az ipartestület előljárósága Tóth Kálmán elnöke alatt tegnap tartotta rendes havi ülését. A karácsonyi kiállításra eddig közel 100 iparos jelentkezett. A kiállításon elkülönítik a mesterek, segédek s tanoncok munkáit, a mi eddig nem volt szokás. A kiállítás tartama 10 napon terjed dec. 15-étől 24-ig. **Dávidházy** Kálmán előterjesztése a könyvkötők országos árszabályzatára irányult. A könyvkötők helyzete u. i. Debrecenben ez idő szerint tarthatatlan a mennyiben is könyvkötő munkát hozzá nem értő emberek is vállalnak, a kik az árakat lenyomják s a közönséget is, de meg a hozzáértő iparosokat is megkárosítják. Az előterjesztés alapján az ipartestület átiratot intéz a b.-pesti könyvkötők Ipartestületeihez, hogy az indítsa meg ez ügyben az országos mozgalmat.

— **A záróra.** Négy hónapon át fel volt függesztve a vendéglősök és kávéosok kérelmére a záróra. A kísérlet nem vált be. Debrecenben sok az éjjeli mulató, de kevés a rendőr. Ebből aztán olyan zajos éjjeli jelenetek támadtak, hogy a közönség és közbiztonság érdekében **Végh** Gyula rendőrfőkapitány a záróra fentartását javasolta a városi tanácsnak. Tegnap tárgyalta a tanács a javaslatot és elhatározta, hogy a főkapitány által felhozott nyomatékos okokból a *zárórát e hónap 15-től kezdve ismét visszaállítja.*

— **Előadások a bábaképzőben.** A helybeli magyar királyi bábaképzőben tegnapelőtt kezdődött meg az 1904—905. évi tanfolyam, mely öt hónapig tart. A jelenlegi tanfolyam hallgatóinak száma felülhaladja a harmincat.

— **Szegényügyi ülés.** A város szegényügyi bizottsága tegnap d. u. 5 órakor Oláh Károly városi tanácsos elnöklésével ülést tartott, melyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— **A rendőrség ujjaszervezése.** Ma délutánra volt kifizetve a rendőrségi viszonyok javítására irányuló folytatólagos szervezőbizottsági ülés. Miután azonban a múlt ülésben kiküldött háromtagú bizottság a részletekre nézve még nem készült el javaslatával, a szervező bizottsági ülés ma nem tartják meg.

— **Uj rendszerű motorkocsik.** Érdekes vállalkozással tett kísérletet az aradi Weitzer-féle vaggongyár. Próbaképpen új rendszerű villam- és gázmotoros kocsikat készítettek s ez az üzletág előreláthatólag állandóan foglalkoztatni fogja a gyárat. Tudósítónk írja, hogy a vaggongyár a magyar kir. államvasutak számára dolgozik, mely különféle motorosokat próbál ki, azon célból, hogy meghonosítandó motor-üzemben a legjobban megfelelő rendszerű gyártmányokat alkalmazza. Már több vállalat motorkocsijaival tett a máv. próbát s meg is rendelt néhányat. Üzembe még nem helyeztek egyet sem. A motor-kocsikat a vicinális forgalomban használja a máv. s gyorsmotorosokat is fog járatni. Az aradi vaggongyárban készült motorkocsikat legközelebb próbálja ki a máv. a gőzmotoros kocsit, mely egy hete elkészült, de Dion-Bouton rendszerű. Több próbajaratot tartottak már vele az acev. pályáján, s kifogástalanul működik. 58—65 kilométer sebességgel ment. Hasonlóképpen De Dion-Bouton rendszerű villamos motorkocsi is. Ez egészen új dolog, s Magyarországon még nem próbáltak meg vele. Gyorsvonatu sebességgel megy, sőt esetleg gyorsabban is. Ettől a találmánytól nagyon sokat remélnek, többet mint a majdan tökéletesre fejlesztett benzín-motortól. A gyors villam-motor a szerkezetének megfelelően pompás külsejű is. Remek kivitelű, diszes, vörös mahagoni színű kocsit, mely két osztályra oszlik. Speciálitása, hogy posta- és podgyászfülke is van benne. A belső berendezés rendkívül elegáns. Ilyenformán a célszerűség és csin egyesülnek a gyártmányban, mely bizonyára meghozza az elismerést a gyárnak. A kocsit a gőzmotorossal együtt legközelebb átadják a máv-nak, hogy kipróbálja. A próba eredményétől függ, hogy tesz-e megrendeléseket a vasut.

— **A mesemondás jövedelme.** A városháza kis tanácsstermében tegnap gyűlt össze a mesemondó Pósa-esték rendező bizottsága, melynek Oláh Károly városi tanácsos bemutatta a mesemondás bevételeinek elszámolását. E szerint a két estén összesen 1389 korona folyt be. A kiadás 295 korona 96 fillér volt. Így tehát a *tiszta jövedelem* 1903 korona és 4 fillér, a miből a szegedi Dankó-szoborra és a debreceni siketné-mákat gyámolító egyesület javára egyenkint 546 korona 52 fillér jut.

— **Halálozás.** Bátsi Balla Károly, kataszteri hivatalnok, nyug. 1848—9. honvédhadnagy tegnap este 74 éves korban meghalt. Az elhunytban Lengyel Sándor posta és táviratbizt. és P. Nagy Árpád apó-sukat gyászolják.

— **Jókai szobra.** Jókai Mór halála után, az országos gyász napjaiban fölkérte a Kisfaludy-Társaság a közoktatásügyi minisztert, hogy Jókai emlékének országos megörökítését a közoktatásügyi kormány kezdeményezze. Berzeviczy Albert kultuszminiszter az irodalmi, művészeti társulatok és az Akadémia kiküldöttjeivel értekezletet tar-

tott s a tanácskozás eredménye az a megállapodás lett, hogy a Jókai-emlékmű ügyében országos nagybizottságot szerveznek. A nyár folyamán ez nem történhetett meg, de most a miniszter időt szakított a bizottságba meghívandók névsorának összeállításához; s a bizottságot ennek a névsornak alapján még október végén, vagy a jövő hónap elején egybehívják.

— **A legtöbb adót fizetők.** E hónap elseje óta ki van téve betekintésre a városháza jegyzői helyiségeiben a Debrecen városában legtöbb adót fizetők névsora. El is mennek számosan, hogy az adóösszeg helyességéről meggyőződjenek, különösen azok, akiknek adója hivatásuknál fogva kétszeresen számítható. Ezek közül eddig öten szólaltak fel. Az igazoló választmány e hónap 11-én tart ülést, addig még felszólalhat, a kinek erre oka van, akár szóval, akár pedig írásban.

— **XIII. Leo holttestének átszállítása.** A Rómában megjelenő Avanti írja, hogy a pápa elnöklele alatt Oreglia, Vanutelli, Agliardi, Rampolla és Respinghi ülést tartottak, amelyen XIII. Leo pápa holttestének átszállításával foglalkoztak. Leo pápa szarkofágját ugyanis a vatikáni bazilikából a lateráni bazilikába fogják átvinni. A koporsó átszállítása X. pius kívánságára nappal történik meg. A bibornok-vikárius utasítást kapott a pápától, hogy lépjen érintkezésbe az olasz belügyminiszteriummal az átvitel módozatait illetőleg.

— **A debreceni szüret.** Javában folyik a szüretelés a debreceni szőlős kertekben és telepeken. A régi híres szüretetek zajának, vigasságának természetesen semmi nyoma. Nem durrognak már a mozsarak, legények, leányok nem ugrálnak röszelángot át, a muzsika sem szól, legfőleg ha odáig emelkedik a multság szüreti hangulata, hogy itt-ott megszólal a *viharágyu* a vendégek tiszteletére. A régi szüretetek kellekei közül csak a borongó szürke ég, a csepergő őszi eső van itt most is úgy, mint régen, mikor még a hegyek alján szürték nagy sokadalommal a mézesorrantó drága arany tüzet. A debreceni szüret egyébaránt elég kedvező eredményű. Édes a szőlő, kitünő a must, bőven is adja a tőke, a gerezd az áldást és a debreceni homoki must elég jó áron kél. A *telepi* borokat 28—32 koronájával veszik, a *kerti* borokat pedig 20—24 koronájával.

— **Magyar iparpártoló kiállítás és vásár.** A gróf Csáky Albinné vezetése alatt álló Általános Közjótékonyági Egyesület Budapesten, a IV. kerületi királyi bérpalotában magyar iparpártoló kiállítást és vásárt rendez.

A kiállítás célja: magyar iparcikkek bemutatása és eladása 1904. október hó 15-től 1905. január végéig.

A kiállítók részvételi és térdíjat nem fizetnek, csupán az eladott áruk után tartoznak előre meghatározandó jutalékot átengedni.

Az egyesület hasznos szolgálatot vél teljesíteni e kiállítás rendezésével a magyar iparnak, amennyiben csakis magyar gyártmányokat fogad el, s különösen honi ipari különlegességeket óhajt kiállítani.

Az érdeklődés fokozása és honi gyártás bemutatása végett megengedi, sőt kívánatosnak tartja, hogy egyes iparcikkek a kiállítás helyiségeiben, közönség szemeláttára gyártassanak, illetőleg összeállítsanak. E célra villamos hajtóerőre berendezett kisebb gépeknek helyet ad.

A kiállítással megbízott ügyvezetőség az eladást és a közönség kalauzolását saját közegeivel végezteti, de feljogosítja a kiállítókat, hogy saját megbízottaikat kirendeljék a kiállításba. Az egyesület ugyanez idő alatt tárgysorsjátékot rendez, melynek nyeresé-

nyeit a kiállítás tárgyaiból fogják megvásárolni.

Közelebbi értesítést ad: A magyar iparpártoló kiállítás ideiglenes irodája Budapest, VI. Kmetty-utca 18. szám.

— **Állatkinzó gyermek.** Busi István 6 éves gyermeke ellen több perces-utcai lakótól feljelentés érkezett, hogy a kutyákat, ha csak megfoghatja, embertelenül üti, veri, fojtogatja, kinezta. A szivtelen gyermek apját figyelmeztette a rendőrség, hogy tanítsa meg a fiát — emberségre.

— **Egy tyúk—egy — kakas — 120 korona.** Miskolc városában a héten olyan nagyszabású országos baromfi kiállítás volt, melynek hozzáértők kijelentése szerint nem volt még párja a kontinensen. Ötezer baromfi volt ott kiállítva és hogy milyen előrehaladott ma már a baromfitenyésztés Magyarországon is, mutatja, hogy egy tyúkért és kakasért, mindkettő természetesen faj baromfi a javából, 120 koronát fizetett a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének elnöke, Teleki József grófné, akinek legnagyobb érdeme van a kiállítás nagy sikerében.

— **Halálozások.** Bejelentették tegnap az anyakönyvi hivatalnál az alábbi határeseteket: Sári Julianna ev. ref. 18 éves. Grünbaum Isván izr. 6 napos. Liptai Antalné róml knrh. 31 éves. Spitzer David izr. 59 éves. Kapitány Istvánné ev. ref. 52 éves és Simon László ev. ref. 66 éves.

— **Uj tizkoronás bankjegy.** A Magyar Oszirák Bank, mint Bécsből jelentik, még az idén ősszel új tizkoronás bankjegyet fog kibocsátani, mert a mostanit nagyon könnyen lehet hamisítani, s már eddig is tömérdek hamisítványt hoztak forgalomba. Az új bankjegyen lesz valami titkos jegy, amelyet állítólag lehetetlen utánozni. Az új tizkoronás bankjegyek igen *hosszukás alakja* lesz és csaknem cimszalaghoz hasonlítanak majd. A mi papírospénzünknek elég szerencsétlen formájuk van, mert többnyire keresztbe is hajtjuk őket, s így aránylag nagyon hamar elrongyolódnak, míg a hosszukás amerikai papírpénzek, a melyeket mindig csak egy irányban hajtanak össze és soha sem keresztben, igen sokáig épségben maradnak.

— **Duhajkodó ujonc.** Libor Antal huszár ujoncnak nagyon jó kedve volt, mikor Debrecenbe hozta a gőzöt, mert tetszik tudni hosszú az ut Kabától—Debrecenig s pálinka nélkül nem lehet megtenni. Amikor a kupéból kilépett, nagy zajt botrányt rendezett, s néhányablakot is bevert.

— **Uj rendőrök.** Tegnap ismét három új rendőr állott szolgálatba. Letették a hivatalos esküt. A lemondott rendőrök helyei eszerint be vannak töltve.

— **Boulanger tábornok emléke.** Október 3-án mult tizenhárom éve, hogy Boulanger tábornok, a francia nacionalizmus megalapítója, öngyilkossá lett. Brüsszelben, barátnője sírján. Tizenhárom év óta október 3-án mindig elzarándokol Franciaországból a tábornok néhány híve a brüsszeli sírhoz és elhatolmozza azt virágokkal. A médani zarándoklással szinte összeesik most a brüsszeli zarándoklás. Ezzel is nagyobb franciaországi küldöttség rakta le virágait a hirdető agitátor sírjára. Koszorút küldtek többek között Henri Rochefort, Marcel Habert, Dérouléde és Boufanger más barátai.

— **A borital és huszfogyasztási adót Zilahon** albérlésbe adja a város 1905. január 1-től 1907. december 31-ig október 18-án délelőtt 9 órakor a városházán szóbeli és írásbeli árverésen. Kikiáltási ár 40.014 korona. Bónatpénz 4001 korona 40 fillér.

— **Részeg csavargó.** Péntek Gábor ismert csavargó, tegnap ősi szokásához híven rettenetesen letitotta magát. Mikor a pénzt elitta s a kocsmából kilöktek, a Kossuth-utca vete nem éppen egyenes utját s ott oly botrányos magaviseletet tanúsított, hogy esődületet idézett elő. Mikor az emberek jól kimulatták magukat a Péntek trágárságain, végre előkerült a — sarki rendőr is, a ki bekísérte az etyafit a bűnügyi osztály nyugalmas fülkéjébe.

x LETZTER JÓZSEF fényképészet, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-
utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fénykép-
kiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-
rakatban.

**x Divatos férfi és fiu kalapok leg-
nagyobb választékban Feketénél.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigány zene.

Csokonai prózában.

Zilahi pályadíja Csokonai színműre.

— október 7.

Debrecen város polgármesteréhez teg-
nap érkező levél érkezett. Zilahi Gyula
színgazgató írta Aradról és azt jelenti be,
hogy a debreceni színházat 1905. október
1-én Csokonairól irandó eredeti szindarabbal
kivánja megnyitni s emélfogva a Csokonai-
színműre ezer koronás pályadíjat tűz ki.

Kovács József polgármesterhez címzett
Arádon október 5-én kelt levele kíséretében
megküldte a pályázati hirdetményt is. Ki-
emeli levelében, hogy a bíráló bizottság meg-
alakításában való közreműködésre a debre-
ceni színházi bizottságot és a Csokonai-kört
annak idején bátor lesz külön megkeresni.

Midőn Zilahi Gyula pályázati hirdeté-
sét alább közzé tesszük, szívesen üdvözljük
a városi színház új igazgatóját ily irányu
törekvéseért. Örvendetes szándék, hogy a
színházat eredeti új darabbal óhajtja meg-
nyitni s nagyon helyes, hogy a szindarab
hősül Csokonai Vitéz Mihályt szemelte ki.
Alkalmasabb tárgyat nem is választhatott
volna,

Van azonban pályázati hirdetésében
egy olyan feltétel, melyet mi a legbátort-
zottabban kifogásolunk és reméljük, hogy
ezt a furesa kikötést a jóizlésű színházi bi-
zottság a feltételek közül törölni fog.

Zilahi Gyula ugyanis a feltételek első
pontjában azzal kezdi, hogy Csokonairól a
darab prózában irandó meg. Ez a guzsba
kötéshez hasonló feltétel megfosztja a pályá-
zatot irodalmi komolyságától.

Az ilyen külön kikötések egyáltalán
nem helyeselhetők és az amugy is kétséges
jelentőségű pályázati rendszert kaptafa sze-
rint való megrendelés szintjére szállítják le.

Mi tehát azt sem tartanók elfogadha-
tónak, ha a pályázati hirdetés azt követelné,
hogy a Csokonairól megírandó darab verses
mű legyen. De ez legalább érthető lenne,
mikor Csokonairól, a nagy költőről kíván
valaki pályamunkát. Ám az egyenesen ne-
vetséges, hogy éppen egy eszményi tárgy
darabnál, egy versköltő életéből merített
színműnél legyen kikötve a prózai forma.

Épp ennyi joggal és észszerűséggel
azt is ki lehetne kötni, hogy hány szerep
legyen a darabban, hányszor szabad egy-
egy szereplőnek a színen megjelennie, hány
percig tarthat egy-egy pártbeszéd és hogy
minden felvonás csupán zárt szobában vagy
a nagyerdei leveles esárda tövében történ-
hetik.

Feltesszük Zilahi jó izléséről, hogy
egy költői mű megírásának virágos utjából
önként kigyomlálja a prózában kötelező
megírás bogánesát.

Zilahi pályázati hirdetése egyébaránt a
következő:

Pályázati hirdetmény.

A debreceni színháznak 1905. évi okt.
1. megnyitására előadásra kerülendő történelmi
vigjáték vagy színmű megírására alábbi fel-
tételekhez kötött pályázatot hirdetek:

1. A prózában megírandó darab Cso-
konai Vitéz Mihály személyét és korát lesz
hivatva egy egész estét betöltendő vigjáték-
ban vagy színműben színre vinni.

2. Az annak idején előkelő írókból meg-
alakítandó bíráló bizottság által legjobbnak
ítélt mű egy ezer korona díjat nyer.

3. A pályadíjat nyert színmű előadási
joga a pályázatot hirdető színgazgatónak az
igazgatása alá tartozó színházakra nézve biz-
tosítottatik, a többi színházakra vonatkozólag
más színgazgatókkal szemben a szabad
rendelkezési jog a szerzőt illeti meg.

4. A pályázatban dícsérettel kitüntetett
legjobb művek előadási joga a 3. pontban
érintett módon köttetik le, amennyiben ezen
művek pályázatot hirdető igazgató által elő-
adásra tüzetnének, szerző az első két elő-
adás után tiszteletdíj a jövedelem 10, azaz
tiz százalékat kapja, minden későbbi előadás
után pedig a jövedelem 5 százalékat.

5. A pályázati határidő 1905. május
elseje. E határidőn túl beérkezett darabok
figyelembe nem vétetnek.

6. A pályázati művek idegen irással
írva, lapszámozva, bekötött könyv vagy füzet
alakjában, jelíges levéllel ellátva a debre-
ceni törvényhatóság kebelében fenálló szin-
tígyi bizottság elnökéhez címezve külden-
dők be.

Zilahi Gyula.

ez időszert az aradi nemzeti
színház igazgatója.

SZÍNHÁZ.

Okt. 7. A mikádó, daljáték. C. bérlet.

Okt. 8. Eleven ördög, daljáték. A. bérlet.

Okt. 9. d. u. Katalin, daljáték, este Bi-
zánce, színmű. (Előszór.)

* **Uj énekesnő.** Ma este mutatkozik
be a Mikádó Bep-Poó szerepében az énekes
személyzet új tagja Rományi Mária, a ki
most végezte az orsz. zeneakadémiát és szép
reményekkel indul azon a pályán, mely a
valódi tehetségnek oly sok babért, és rózsát
terem.

* **A Bizánc** vasárnap esti bemutató
előadására az igazgatóság jelentése szerint
az utalvány jegyek nem lesznek érvé-
nyesek.

TAVIRATOK.

A japán-orosz háború.

London, okt. 6. Szerda éjjel Tokióban
feladott távirat szerint az orosz hajóhad ismét
kitört a port-arturi kikötőből.

London, okt. 6. Nyilvánvaló, hogy az a
szabálytalan háromszög alakú terület, melynek
csucsát Tienlin teszi, alapját pedig a muk-
den-fuzani vonal adja, nagy hadműveletek
színtere lesz. Az oroszok nyilván Tienlint
használják főhadibázisul és hír szerint a meg-
erősítések egész sorát létesítették a délkeleti
dombsorokon Tienlin védelmére.

Hír szerint a folyó, amelynek partján
Tienlin van, átléphetetlen.

London, okt. 6. Mukden előtt döntő
ütközet várható.

Pétervár, okt. 6. Oku hadserege átkelt
a Hun folyón. Az előesapatok közt apróbb
csatározások folynak.

A novemberi előléptetések.

Bécs, okt. 6. A hadügyminiszteriumban
elkészültek a novemberi előléptetések munká-
latával. Ezuttal tábornagygyá és altábor-
nagygyá senkit sem léptetnek elő, ami nagy
ritkaság.

A pénzes levélhordó merénylője

Budapest, okt. 6. A budapesti büntető-
törvényszék mint esküdtbíróóság ma délelőtt
9 órakor kezdte tárgyalni Csontos Mihály
bűnpörét. A királyi ügyészség azzal vádolja
Csontost, hogy ő volt az az elegánsan öltö-
zött, hosszukabátos fiatal ember, aki a Jó-
zsef-körút 14. szám alatt a lépcsőházban fé-
nyes nappal fejszecsapásokkal leterítette
Boda István levélhordót és a pénzesztáskát
magához ragadva, üldözőinek szeme elől a
Rökk Szilárd-utcában nyomtalanul eltűnt.

Csontos Mihály csaknem két méter ma-
gas, izmos ember. Tagadott mindent és a
mikor Boda a szemébe mondta, hogy ő volt
a tettes, félelmetes hangon, szinte fenyege-
tően tört ki:

— Bizonyítsanak, aztán ítéljenek el!

Kramer Hermína szakácsnő a szemébe
mondja Csontosnak, hogy ő volt az az em-
ber, akit a lépcsőházban megragadt a karjá-
nál, ő azonban eltaszította magától a sza-
kácsnőt és megszökött.

Sztrubár Györgyné és Stern Elemér
felismerik a vádlottban azt a fiatal embert,
aki a merénylet után az uttesten futott és
kabátjából az abban elrejtett táskának szíja
lelógott.

Késő este hozták meg az ítéletet. Az es-
küdtök Csontos Mihályt szándékos ember-
ölési kísérlet és rablás büntetésében mondták
ki vétkesnek. A bíróság a vádlottat tiz évi
fegyházra ítélte. Csontost átadják a pest-
vidéki törvényszéknek, ahol az aszódi rab-
lásért kell megfelelnie.

Lujza hercegnő.

Páris, okt. 6. Lujza hercegnő tegnap volt
itt először színházban. Az operában végig-
hallgatta Manon előadását.

Osztálysorsjáték.

Budapest, okt. 6. Az osztálysorsjáték
mai húzásán a következő nagyobb nyeremé-
nyeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek: 39102 95467.
5000 koronát nyertek: 24002 27071
66666 96002.

2000 koronát nyertek: 16122 17052
28828 42103 42675 45261 51336 53018 55514
56034 63391 80513 82511 82348 82949 83706
89597 93323 100367 100366 101722 101766
103242 109005.

1000 koronát nyertek: 3620 3912 4937
7032 7686 10563 17703 19338 22827 27044
28510 30595 39436 39725 43477 44289 50633
51189 55978 59387 60205 60541 61722 63893
65704 67766 70369 71367 71581 72099 72048
75131 77638 78029 80896 82774 87611 89038
91823 95114 98257 101713 104132 103906
109732.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 6.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngé
Bágyadt irányzat mellett 10.000 méterműzsa
került forgalomba gyöngén tartott áron.
Egyéb gabonanemek változott áron. Idő-
szeles.

Buza októberre	10.14—15
" 1905 áprilisra	10.56—57
Rozs októberre	7.46—47
Zab októberre	7.88—89
" 1905. áprilisra	6.88—89
Tengeri augusztusra	7.21—22
" szeptemberre	7.25—30
" 1905. májusra	7.44—45
Repee augusztusra	11.40—50

Törvénykezés.

§ A halott megráblója. Nagy nyomorúság vitte arra a szegész Juhász Bálintné, hogy a temetőt meglopja. Hideg tél volt tavaly s a kis gyermeke meghült. Az orvos azt tanácsolta hogy egyenletesen fűtött meleg levegő legyen a beteg szobájában, különben ő nem felel semmiért. Tépte a good isszonyuan a szerencsétlen anyát. Mit is tegyen. Elindult ki az utcába. Kéreggetni nem tud. Az emberárt elkerülte. Elbandukolt arra, a hol senki sem jár. Este lett, beállt a sötét, mikor a temető kapuja előtt megálta. És talán az isten küldte az eszmét, talán a pokolból került, de végrehajtotta. A sok kitört, ledőlő fejfák közül egyet haza vitt s felvágta s befűtött vele az ő kis betegének. A beteg gyerek dermedt tagjait olyan boldogan melengette s nem tudta, hogy őt most az 1837 aug. 12-én meghalt Nemes András polgár fejfája melegíti.

De megtudta a dolgot más. A királyi ügyészség. És Juhász Bálintné törvényelédéztek tegnapra. A debreceni törvényszék Oláh Miklós bíró elnöke alatt Balogh Zsigmond és Hoffmann József bírák közreműködésével tárgyalta az esetet.

A vádhatóságot Horváth István ügyész

képviselte. Dr. Révi Nándor ügyvéd meleg védő beszéde után a törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vételével Juhász Bálintné 14 napi fogházra ítélte.

Városi színház.

Pénteken, október 7-én.

„C“ bérlet.

MIKÁDÓ.

Daljáték 3 felvonásban.

Zenéjét szerző: Sullivan Arthur.

SZEREPLŐK:

A japáni mikádó ————— Iványi.
Naki Poó, a fia ————— Karacs.
Kokó Lord, legfőbb hóhér Titipuban — Krémer.
Pooh Bah Lord, legfőbb minden egyéb — Faragó.
Pis Tasch, egy előkelő lord ————— Szilágyi.
Yumyum) Rózsa Lili.
Pithi Sing (3 testvén Kokó gyámleányai Hegyi Lili.
Peb Po) Rományi Mária.
Katisha, előkelő hölgy, szerelmes Naki
Pooba ————— Sugár Aranka.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Nyilttér.*

Nyilatkozat!

Kiss Ferencné — kalácsáruló asszonynak — azon állítása, mintha én e hó 1-én, szombaton este 9 órakor leendő őrmester vejére a Varga kertben rálöttem volna — alaptalan, mivel én az ő lányára komolyan egyáltalán nem gondoltam és nem is gondolok soha. És ha ezen vádját még soká feszegeti, úgy kénytelen leszek a bíróságnál menedéket keresni.

Debrecen, 1904. október 6.

Szentesy Pál
nyomdász.

* Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Legújabb
női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek
Velezek
raktárra érkeztek
DONOGÁN és SOMOSSY
Kunz József és Tsa utóda céghez,
Kistemplombazár.

Csász. és kir.

udvari szállító.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és fekete bőrnek részére, mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccótes, sárga vagy barna bőrnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1882. Gyári raktár Budapest V. Lipót-kö-ut 24. (Briefadresse Wien III.)
Wasche kaufen Sien nur Brunn enseife Mindenütt kapható

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatly szabad gyógyszerárban.

M. Á. Vasutak menetrendje

1904. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

Budapest felé (vegyesvonat) —	d. u.	3 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 57
Budapest—Nagyvárad felé —	d. u.	12 07
Budapest—Nagyvárad felé —	este	10 21
P.-Ladány—Nagyv. mind. kedd	d. e.	11 12
Csak P.-Ladányig — — — — —	este	8 10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5 08
Szatmár—M.-Sziget felé — —	d. u.	2 56
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6 51
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	7 56
Szatmár—M.-Sziget felé — —	éjjel	2 50
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 27
Csak Szatmárig — — — — —	reggel	5 10
Miskolc—Kassa felé — — — —	reggel	8 12
Miskolc—Kassa felé — — — —	este	6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházig — — — — —	d. u.	12 19

m. á. vasutól	reggel	5 35
vasártérről — — — — —	reggel	5 44
m. á. vasutól	reggel	8 09
vasártérről — — — — —	reggel	8 16
H.-Böszörmény	d. e.	11 07
m. á. vasutól	d. e.	11 16
B.-Sz.-Mihály	d. u.	4 25
m. á. vasutól	d. u.	4 38
vasártérről — — — — —	d. u.	12 11
m. á. vasutól	d. u.	12 21
vasártérről — — — — —	este	6 46
m. á. vasutól	este	6 53
vasártérről — — — — —	reggel	4 36
F.-Abony felé m. á. vasutól —	reggel	4 56
F.-Abony felé vasártérről —	d. u.	4 06
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 23
O.-Köcs—Polgár felé vasártérről	reggel	9 25
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor ind. gy. v.	este	9 35

Bpestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 41 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. (P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat)	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6 41
Budapest—N.-várad felől — —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől — —	d. u.	2 15
Csak P.-Ladánytól — — — — —	reggel	7 45
Csak P.-Ladánytól — — — — —	reggel	5 10
Csak Szatmár felől — — — — —	reggel	8 46
Szatmár—M.-Szigetről — — — —	d. e.	11 37
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	3 55
Csak M.-Szigetről — — — — —	este	10 31
Szatmár felől — — — — —	este	6 40
Csak Szatmárról — — — — —	reggel	8 30
Kassa—Miskolc felől — — — —	d. e.	11 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	7 50
Csak Nyiregyháztól — — — — —	d. u.	3 43
Kassa—Miskolc felől — — — —	reggel	7 33

vasártérről — — — — —	reggel	7 40
mávasuthoz — — — — —	d. e.	11 22
vasártérről — — — — —	este	11 06
B.-Sz.-Mihály	este	6 13
mávasuthoz — — — — —	este	6 51
H.-Böszörmény	este	9 57
mávasuthoz — — — — —	d. u.	8 46
vasártérről — — — — —	d. u.	1 52
mávasuthoz — — — — —	d. u.	3 28
vasártérről — — — — —	d. u.	3 34
mávasuthoz — — — — —	d. u.	5 35
F.-Abony felől vasártérről — —	d. u.	5 45
F.-Abony felől mávasuthoz — —	reggel	7 44
O.-Köcs—Polgár felől vas. térre	reggel	7 54
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	7 53
Derecske—Nagy-Léta felől — —	reggel	7 53
Derecske—Nagy-Léta felől — —	d. u.	3 13

1904.

Őszi és téli divat újdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Bihar megye elismert legnagyobb

Női- és leány felöltők, kalapok

áruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, Kistemplombazar szerezhető be.

Alkalmi vétel!

Helyszüke miatt sok szép szobai növényt olcsó árban lehet beszerezni

Pacelt János műkertészeti telepen

Margit-fürdővel szemben,

ugy Virág üzletében Kossuth-utca 1. szám. és most nagyvásár időtartama alatt piacon is elárusítva lesznek.

Kérem az alkalmat felhasználni a ki szép dísznövények szobai dísznek beszerezni óhajt.

Kiváló tisztelettel

PACELT JÁNOS.

PLOMBUS Co. New-York 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250,000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzösszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

Plombus-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombus ne hiányozzék egy háznál se, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai elelmesség neto vábjja!

Ara egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

„Plombus” szétküldés, Pásztó, Heves-m.

Magy. kir. államvasutak

ad. 89907—1904. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak menetjegy nyomdájában illetve műhelyeiben 1905. évben, esetleg 1906. és 1907. években szükséges bőraru anyagok nevezetesen festett bak-, juh-, birka- és tehen- bőrök, valamint különféle préselt bőrök szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlat tételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai és horvát szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál” (Budapest VI. Andrásy-ut 73 sz. II. emelet 48 ajtószám alatt.) díjtalanul kapható.

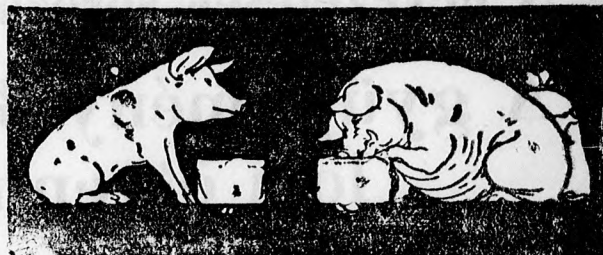
Az előirt minden kiállított ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, az ivenkint 30 filléres m. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláirt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbbben f. évi október hó 21-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy postautján odaküldendők. — Az ajánlat borítéka e felirással látandó el.

„Ajánlat ad. 19907—1904. számhoz” Bánatpénzgyanánt az ajánlandó cikkek egy évi értékének 5 százaléka legkésőbbben f. évi október hó 20-ának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránaál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas érték papirokban letendő.

Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melynek nem az előirt módon tételnek, vagy a melynek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyujtanak be és a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága (Ujnyomás nem díjaztatik)

Gazdák figyelmébe

Manhattan nélkül

Manhattan perral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmesebb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül 100 kgl. 50. kor., klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánváltel hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por barmulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor Vállalat Budapest. VIII., Aggteleki-utca 15.

Előkelő Életbiztosító Intézet

magas javadalmazás mellett ügyes és megbízható üzletszerzőket keres. Tevékeny helyi-képviselőket szintén előnyös feltételek mellett alkalmaz. Ajánlatokat „megbízható jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán főnnálló gépműhelyemben újtalálmányu es szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó fatányérral van ellátva-mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban de olcsó árakban kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhelye.

MAGYAR REGÉNYIRÓK.

Megjelent az első sorozat. Tartalma:
Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrady Antal.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch Nella.
Pálffy Albert: Esztiike kisasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kistündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti:

MIKSZATH KÁLMAN

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ IRÓK NÉVSORA.	Baksay Sándor	Dóci Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos	AZ IRÓK NÉVSORA.
	Benickyné Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly	
	Beöthy László	Fáy András	B. Józsika Miklós	B. Podmanický Frigyes	Vas Gereben	
	Beöthy Zsolt	Gaal József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Verseghy Ferenc	
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula	
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie	
	Degré Alajos	Hercegh Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István		

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros.

Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A ..... cégtől
ezennel megrendelem a

„MAGYAR REGÉNYIRÓK“

című gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 kor.-ért:

- négy koronás havi részletfizetés mellett,
- félévenként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módozat törölnöd.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félévenként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél .....
fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő.
Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet: .....

Név és állás: .....

A „Magyar Regényírók“

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszthető havi **4 koronás** részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján. — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet.

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.